

ARXIU | nomenament de mestre

FRANCESC LLADÓ

El període de la Revolució francesa, i sota la seva influència sorgí la necessitat d'il·lustrar els pobles que es trobaven quasi totalment analfabets, encaminar-los a l'ensenyament del llegir i escriure, amb la intenció de crear nous ciutadans més lliures.

Aquesta lògica s'apoderà en l'esperit de molts pobles i nacions, malgrat que en la pràctica el resultat hagueren d'esperar en alguns d'ells prop d'un segle i mig, en recollir uns fruits de tant encertada mesura.

Argentona tingué entre els seus ciutadans capdavanter, alguns que creieren en aquesta necessitat. En la nostra vila es donaren els primers passos en ferm per ensenyar i il·lustrar una població analfabeta, endarrerida per la pressió del domini feudal imperant.

Algunes de les persones que conduïren els destins de la Parròquia de Sant Julià d'Argentona, no eren ignorants d'aquesta necessitat i hi influïren i es mobilitzaren, tot i ésser un poble quasi en la seva major part dedicat a l'agricultura. L'economia familiar derivava del vi i cereals, i la complementava amb la cria d'alguns animals domèstics, per la subsistència es feia necessària la mesura.

L'existència de sectors de població, que sentien la necessitat de donar un pas en sentit positiu, es mobilitzaren com bé ens relaten uns documents datats entre finals del segle XVIII i principis del XIX, els quals ens mostren la curiosa parafernàlia i l'entrelligament d'interessos entre l'església i el poder econòmic. Documents que ens mostren el mecanisme del

moment, escenificat en un contracte elevat a escriptura pública de l'any 1806, per dotar de mestre a la població d'Argentona.¹

És congratulant el poder comprovar una millora significativa com era l'ensenyament públic tan mancat fins llavors, també ens permet fer un repàs de quins eren els instruments, pactes i mecanismes emprats que es van requerir per instrumentalitzar-la.

Els fets s'iniciaren quan el comú d'Argentona amb els regidors Onofre Saborit, Adjuntori Maynou, Lluís Fornells, Pau Janer i Calopa, junt amb el secretari Francesc Pannon que convocats i congregats i amb la intervenció del síndic "personer", Isidre Font i presidit a més per l'honorable batlle Josep Cartils i Rovira diuen: *"Ajuntament y lo comú de la referida Parròquia representant: I conconcurrent a serta convocatció y lo Reberent Serapi Pou, Pare i Rector de la parròquia de la iglesia del dit Sant Julià de Argentona; y los cavallers cridats y hizandant major y mes sana part dels habitants en dita parroquia de Argentona a la vall escrit efecte convoquen: Per quant per mort del Reberent Josep Durant, prevere, se troba vacant lo empleo de Mestre de primeres lletres de la dita parroquia, tenin amb lo de Organista de la parroquial iglesia es necessari demanar a la provissió, y elecció de altre subjecte per exercirlo y tenin com a com se te ple coneixement de la inteligencia, habilitat, bona vida fama i consens del imfrescrit del Sr. Miquel Vallsmadella; pertant i fent les coses amb autoritat y decret del ilustrisim y reberendisim Sr. Bisbe de Barcelona, co davant de lo Reberent Pare Vicari General i Oficial, y del molt Ilustrisim Sr. Intendent del Exelentisim Principat de Catalu-*

nya, avalen interposades elegeixen y proposen nomenar per Mestre de Primeres lletres del Lloc y Parroquia de Sant Julià d'Argentona, i per Organiste de sa Parroquial Iglesia al dit Sr. Miquel Vallsmadella, Clerga y estudiant en Arts."

Pel que s'intueix en el document a què fem referència a la dita primera convocatòria sembla ser que els convocats no hi van posar interès ni tampoc l'esforç que requeria. El fet comportava el compromís d'unes despeses que, probablement, pensarien el convocats a veure qui seria el que penjava el picarol al gat, aquest picarol passat a paraules entenedores es traduïa a veure qui pagava el dèficit que representava el pagament per contractar un mestre i al mateix temps que fos organista i s'ocupés de certs treballs complementaris de la parròquia.

El candidat a ocupar la vacant de mestre i organista era l'anomenat Miquel Vallsmadella. Habitava a Mataró, tenia 23 anys i era estudiant de les sagrades ordres del sacerdoci. Evidentment, el document no ho esmenta però es pot entendre que una de les finalitats de l'església en aquell temps era que un sacerdot tingués assegurat el salari perpetu de dita feina, així que com a mestre es mantingués clergue,² i després sacerdot; per tant el dispendi del qual estem parlant era per tota la vida del mencionat candidat.

La persona que devia ocupar la plaça estava obligat a unes condicions i obligacions, que dos segles més tard ens poden semblar més que desproporcionades, però en el seu dia devia ésser habitual. Al Sr. Vallsmadella, se li exigia les obligacions que a continuació ens detalla el dit document: *"Miquel Vallsmadella per l'ofici de mestre es*

1. Arxiu Comarcal de Mataró, Protocol del Notari Fins, 1806.

2. Vegi's text original.

veu obligat immediatament a tenir estudi, y ha ensenyar a los fills de la present Parroquia, dos hores per lo matir, y dos hores per la tarda en tots los dias de l'any que no sian festes de presepte, o de oir Missa, ni del mes de vacaciones que se li permetien tots los anys per lo temps de cerca dels caniculars. Les primeres Lletres, so és llegir escriure y les quatre Regles principals de la aritmetica sens exigirlos estipendi per los fills de dita Parroquia, sibe que podra exigirla del habitants fora del terme si voldra ensenyarlos = Item que per lo ofici de Organista sia obligat dit senyor Vallsmadella a tocar la Orga tots los diumenges, y demes festes principals y també en los dies de festa llevada en los oficis y hores canonicas, y consumades= Item que dega dit sr. Vallsmadella servir lo ofici de sagristà de dita iglesia a saber tenir encarregada la sagristia cuidant de la conservació, y limpiezas dels adornos y ornamentos entregan y recullin estos como sia necessari, cuidant de avisar e instar a la Obra de dita Iglesia, es asos otras practiquesin la limpia, y remiendos, o nova providencia de la roba aixi blanca com de color sempre que sia necessari; Constant igualment a dita obra facie practicant la escombra, y limpiació de dita iglesia com s'acostuma sempre que la miria necessaria, empero lo expulsant los Altars deurà venir a carrech de dit Sr. Vallsmadella. Item que lo dit Sr. Miquel Vallsmadella estarà obligat a assistir als Moribundos en dita parroquia de dies i hores vacans

d'estudi alternar amb lo reberent Rector y son Bicari = Item dit Sr. Miquel Vallsmadella sera obligat a dir lo rosari amb lo poble en dita esglesia en la hora acostumada en tots los dies de festa de precepte, y aixi mateix assistir en lo cors de dita iglesia en los dies de Feria que se celebren oficis, y hores canonicas, y no se necessitarà lo Orga encara que no hi haia distribució."

Els convocadors tenien assignat aconseguir una retribució com a salari per als treballs de Mestre i Organista, amb la quantitat de dues-centes lliures anuals moneda barcelonesa, les quals serien pagades per trimestres. La quantitat anomenada donació seria recaptada mitjançant l'import de la donació antiga sortint del producte de tres diners per cada lliure de carn que se consumirà en dita parròquia d'Argenton, aquesta recaptació estava establerta per decret de dos de juliol de l'any 1803, a més dels productes que es podrien recollir de les Distribucions i els lucre de funerària, pensions i més que se celebren en dita Església.

Donat que les recaptacions per mitjà del sistema exposat es van considerar insuficients per cobrir el dispendi que comportava dit salari, el Comú, en segona convocatòria, en la qual estaven presents en nom propi els sobreanomenats: Joseph Cortils i Rovira, Andreu Saborit, Adjutori Maynou, Lluís Fornells, Pau Janer i Calopa, Francisco Pannon i Isidro Font, actuals batlle, regi-

dors, diputats i síndic també principals i propietaris de dita parròquia en això obligats. A més dels indicats individus Joseph Godall i Ginestà, Joan Mauri, Feliu Ros, Domingo Goday, Pere Riu i Bassora, Joseph Recard i Buixareus, Pau Fornells, Bernat Pallaroles i Janer, Joan Reniu de la Font, Joseph Biosca, Pau Font i Nireia, Anton Gel, Desideri Mos-teros i Altafulla, Julià Deviu i Freginals, Joan Grau, Pere Grau, Nicolas Fornells i Lladó, Josep Masferrer, Pere Anton Freginals, Josep Estrada i Grau, Francesc Ballot, Jaume Abril i Rovira, Tomàs Bramona, Pere Pascual i Carbonell, Domingo Roqueta, Salvador Nireia, Francesc Fornells, Ignasi Remonet, "tots veïns de dita parròquia d'Argenton a més els principals assendats, i la major part dels habitants sensats. A més s'eleva la petició al Reverent i Il·lustríssim Sr. Bisbe de Barcelona, perquè es digni a promoure el dit Sr. Miquel Vallsmadella Sacerdot, prometent esmenar i refer tot quan anomeno que li falta el dit Sr. Vallsmadella, per complimentar el seu salari, per al qual tots el convocats s'obliguen sos béns particulars, presents i esdevenidors.

Present el Sr. Vallsmadella el qual accepta el nomenament i farà de mestre de primeres lletres d'Argenton, i d'organista de la parroquia església amb la corresponent inclusió de tots els serveis detallats sempre amb la promesa de tenir totes les coses dites per fermes, corroborant amb jurament."

GABINET
D'ARQUITECTES
& ASSOCIATS
PAGEO

c/Gran, 50 baixos 08310 Argenton
Tel: 93 797 05 13 Fax: 93 797 40 93 gaap@pageo.cat
www.pageo.cat

HIFI
VIDEO
T.V. COLOR
AIRE CONDICIONAT

MENAGE
DECORACIÓ
LLISTES NOCES
OBJECTE REGAL
MOBLES DE CUINA

ELECTRODOMESTICS

C/ Gran, 1B - Tel. 93 797 06 57 - 08310 ARGENTONA
e-mail: expertcastany@eresmas.com